

CENY OGŁOSZENI:

za wiersz milimetryowy przed 1 złoty, w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmniej 1 zł.

Konto czekowe PKO
Warszawa 65 070.
Wiktor Monsiorski.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny: WIKTOR MONSIORSKI.

Prenumerata wynosi miesięcznie

zł. 2.00

Adres administracji:
Teatralna Nr. 1a, telefon re-
4.97, telefon re-
i i dru-

KRAKÓW, Sw. Anny 12

W.

ODDZIAŁY: KIELCE, Kilińskiego 18, tel. 507; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 498; DABROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. nr. 97; CZELADZ, Rynek nr. 8, tel. 42; GRODZIEC, ulica Kościuszki tel. 16.

Narady pięciu mocarstw zostały zakończone.

Niemcy wezmą udział w obradach konferencji rozbrojeniowej.

GENEWA, 11. 12. (PAT). Narady 5 mocarstw zakończyły się dziś w południe podpisaniem deklaracji, na podstawie której Niemcy powracają na obrady konferencji rozbrojeniowej.

Tekst, który Mac Donald w imieniu swoich kolegów zakomunikuje przewodniczącemu konferencji, ma brzmienie następujące: Rządy Wielkiej Brytanji, Francji i Włoch oświadczyły, że jedną z zasad, która winna służyć za wskaźnik konferencji rozbrojeniowej, jest przyznanie Niemcom oraz innym mocarstwom u rozbrojeniu traktatowem równość praw w ramach systemu, któryby zapewnił wszystkim narodom bezpieczeństwa i że zasada ta winna znaleźć swój wyraz w konwencji, która będzie zawarta w wyniku konferencji rozbrojeniowej. Z deklaracji tej wynika, że ograniczenie zbrojeń wszystkich państw winno być wpisane do projektowanej konwencji rozbrojeniowej. Naturalnie rozumie się, że szczegóły zastosowania takiej równości praw będą przedyskutowane przez konferencję. Na podstawie tej deklaracji, Niemcy oświadczają, że są gotowe do powrotu na konferencję rozbrojeniową. Rządy Wielkiej Brytanji, Francji, Niemiec i Włoch gotowe są przyłączyć się do ponownego oświadczenia przez wszystkie państwa europejskie, że w żadnym wypadku nie będą usiłowały rozwiązać zapomocą siły jakiegokolwiek obecnego lub w przyszłości konfliktu pomiędzy sygnatarjuszami. Rządy Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanji, Francji, Niemiec i Włoch zdecydowane są współpracować w konferencji z innymi mocarstwami, które są na niej reprezentowane, usiłując bez zwłoki opracować konwencję, która by zrealizowała istotną redukcję i ograniczenie zbrojeń wraz z postanowieniami co do tej późniejszej pracy w sensie dalszej redukcji.

Dla wyjaśnienia powyższej deklaracji należy przypomnieć, jakie były pierwotne stanowiska poszczególnych mocarstw. Francja proponowała krótką formułkę, przewidującą równość praw w ramach systemu, zapewniającego ogólne bezpieczeństwo. Formuła ta stanowiła początek deklaracji. Niemcy uważały tę formułę za niedostateczną i domagały się uzupełnienia jej w tym sensie, że zasada równ. praw znajdzie praktyczne zastosowanie we wszystkich dziedzinach i we wszystkich rodzajach broni, jak również oświadczyły, że zasadą będzie punkt wyjścia pracy konferencji. Tego wszystkiego dzisiejsza deklaracja nie zawiera, a jedynie okólnikowo zapewnia, że zasada równości praw znajdzie się w przyszłej konwencji zawartej w wyniku konferencji. Niemcy domagają się poza tem oświadczenia, że samo rozbrojenie będzie uważane za czynnik bezpieczeństwa. Takie ten postulat nie został uzgodniony.

Wreszcie nadmienić należy, że Niemcy proponowały powołanie komisji ekspertów 5 mocarstw dla opracowania szczegółów przeprowadzenia zasady równości praw. Propozycja ta pozostała nieuwzględniona i cele praktyczne w najdawniejszej kwestii szczegółowego zastosowania tej zasady pozostawione są samej konferencji, gdzie wszystkie zainteresowane państwa będą mogły współpracować w tej sprawie. Rozmowy 5-ciu mocarstw są zatem zakończone.

Punkt 3-ci deklaracji podejmuje jedną z propozycji przedstawionych przez sir Johna Simona przedzium konferencji w dniu 17 listopada. Deklaracja podpisana w dniu dzisiejszym przedstawiona zostanie

we wtorek przyjdum konferencji rozbrojeniowej.

PREMIER HERRIOT ZADŁO WOLONY...

PARYŻ, 11. 12. (PAT). Premier Herriot wysłał do Paul Bonceura do Genewy telegram, w którym w imieniu całego gabinetu składa mu podziękowanie za przeprowadzenie tak trudnych rokowań. Przy sposobności premier francuski przesłał dla Mac Donald'a zapewnienie swej przyjaźni, polecając Paul Bonceurovi podziękować za zadowolenie rządu francuskiego, że mógł raz jeszcze współpracować z rządem Wielkiej Brytanji nad zbliżeniem państw w celu miedzyucznej organizacji pokoju.

NOWY DEKRET.

WARSZAWA, 11. 12. (wl.) Ula zało się rozporządzenie prezydenta Rzplitej dotyczące przepisów o nabywaniu ruchomości przez obcokrajowców.

Z WĘGLEM CORAZ GORZEJ.

Wywóz węgla w listopadzie zmniejszył się w porównaniu z październikiem o 32 tys. ton i wynosił 996 tys. ton. Spadek wywozu z rejonu śląskiego wyniósł 17 tys. ton, a z rejonu dąbrowskiego 15 tys. ton.

WŁAŚCICIEL WINNIC W BESARABJI ARESZTOWANY W WARSZAWIE.

WARSZAWA, 11. 12. Nocy ubiegłej na skutek polecenia władz prokuratorskich, przeprowadzono rewizję w mieszkaniu dra Jakóbsa na przy ul. Leszno 8.

W wyniku rewizji zaarrestowano przebywającego tam Menachema Potiejewskiego, obywatela rumuńskiego, zamieszanego w pewną głośną aferę międzynarodową.

Potiejewski jest właścicielem kilku winnic w Besarabji. Odebrał on od niego różną korespondencję. Potiejewskiego osadzono w areszcie, do dalszej dyspozycji sądzi śledczego.

SKŁAD DELEGACJI POLSKIEJ DO ROKOWAŃ HANDLOWYCH Z AUSTRJĄ.

WARSZAWA, 11. 12. Na rozpoczęcie się w dniu 12 bm. rokowania polsko - austriackie o zawarcie nowego traktatu handlowego wyjechała do Wiednia delegacja polska z dyr. departamentu M. Sokolowskim na czele. W skład delegacji wchodzi pp. radcowie ministerjum przemysłu i handlu Konopka i Stoga. W charakterze rzeczoznawcy towarzyszy delegacji prezes związku konferencyjnego dr. Roger Battalia.

FERJE ZIMOWE W SZKOŁACH

WARSZAWA, 11. 12. (wl.) Kuratorjum okręgu szkolnego rozesała do wszystkich szkół okólnik, dotyczący ferj zimowych. Według okólnika lekcje we wszystkich szkołach średnich i powszechnych staną zakończone w czwartek, dnia 22 bm.

B. MISTRZ BOKSU KUPUJE DOBRĄ RYCERSKIE NA POMORZU.

BERLIN, 11. 12. Charakterystyczny znak czasu: bokser nabywa dobra rycerskie. Tym szczęśliwcem jest b. światowy mistrz boks. Niemiec, Maks Schmelling, który prtraktuje o nabyciu dóbr feudalnych na Pomorzu.

Nabycie dóbr rycerskich z feudalnym zamkiem przez boksera nie będzie dziś nikogo dziwić. Jedno tylko jest w tem bardzo smutne: oto poeci, malarze i rzeźbiarze, t. zw. chluby narodów, giną często z głodu w dosłownem tego słowa znaczeniu. Natomiast bokserzy po kilku zaledwie latach powodzenia wznoszą się na wyżyny sławy i popularności i, oczywiście, materialnie go powodzenia.

Dnia 11 grudnia 1932 r. zasnął w Bogu

ś. p.

Józef Bielski

OBYWATEL M. SOSNOWCA
przeżywszy lat 61.

Ekspozycja odbędzie się z ul. Głowackiego 5 we wtorek o godz. 3.30 do kościoła parafjalnego w Sosnowcu, skąd w środę odprowadzenie zwłok na cmentarz miejscowy o godz. 9.30 rano.

O smutnym tym obrzędzie zawiadamiają
ŻONA I DZIECI.

Zjazd ludowców w Warszawie.

PRZEMÓWIENIE POSŁA WITOSA.

WARSZAWA, 11. 12. (wl.) W dniu dzisiejszym, jako w drugim dniu zjazdu stronnictwa ludowego, dłuższe przemówienie wygłosił poseł Witos.

W mowie Witos'a przebiły akcenty opozycyjne. Witos zaznaczył, że chłop jest podwaliną Polski i że należy o niego więcej dbać i im

się opiekować.

Następnie dłuższe przemówienie o sytuacji gospodarczej wygłosił poseł Malinowski, a o polityce zagranicznej mówił adw. Graliński.

Wkońcu zjazd uchwalił szereg rezolucyj dotyczących spraw gospodarczych i polityki zagranicznej.

25-lecie istnienia stowarzyszenia kupców polskich w Warszawie.

WARSZAWA, 11. 12. W dniu dzisiejszym stowarzyszenie kupców polskich święciło uroczystość 25-lecia swego istnienia i poświęcenia własnego gmachu przy ul. Zielnej.

Aktu poświęcenia gmachu, wobec przedstawicieli władz państwowych z ministrem przemysłu i handlu Zarzyckim, zarządu stowarzyszenia, władz miejskich i wielu innych osób— dokonał ks. kardynał Kakowski, który następnie przemówił do zebranych, błogosławiąc w słowach chrześcijańskich polskie kupiectwo oraz życząc dalszej owocnej pracy nad konsolidacją stanu kupieckiego.

Zkolei w sali aktowej stowarzyszenia rozpoczął się uroczysty jubileusz zainaugurowany przemówieniem prezesa stowarzyszenia Hersego. Następnie przemawiał minister Zarzycki o roli kupiectwa, jako niezbędnego czynnika w gospodarstwie społecznym. W zakończeniu minister złożył życzenia dalszego rozwoju stowarzyszenia.

Po przemówieniu minister dokonał w imieniu prezesa rady ministrów dekoracji orderem „Polonia Restituta” oraz złotym i srebrnym krzyżem zasługi szeregu działaczy, za zasługi położone w dziedzinie organizacji i pracy w handlu i kupiectwie.

Idzie legjon młodych...

Uniżony sługa kapitału zagianicznego, p. red. T. Opiola napisał w Kurjerze Zach. z dn. 7 grudnia napastliwy artykuł, w którym starał się wykazać, że cała młodzież maszeruje w takt obwiepolskiej piosenki i że z tego powodu sanacja czeka rychła zagłada.

Artykuł ten pisany jest stylem który stara się naśladować sposób pisania Nowaczynskiego mianowicie dużo tam jest kalamburów na temat nazwisk różnych działaczy prorządowych. Sposób zaiste niewybredny i mało „dżentelmeński“, Nowaczynskiego przypomina p. Opiola nie stylem pisania, lecz zgoła czem innym. Mianowicie Nowaczynski obecnie jest czołowym pisarzem obozu katolickiego, na zjeździe pisarzy katolickich był specjalnie fe-

towany i honorowany. Tenże Nowaczynski pisywał przed wojną czyste maite wierszyki, zgoła nieliczące ze stanowiskiem czołowego pisarza katolickiego, np.

„Judzą pełni zemsty głodu
„Wierzy w inne! Więc go zabij!“
I wszystkie wonie Arabji
Nie wywietrzają smrodu z wrzodu
Jakim każdego narodu
Są: ksiądz, derwisz, szaman, rabi“
albo:

„Galicja polska jest Polski Piemontem
Nędzniejsza jednak nawet od hiszpańskiego,
Z nędzy się tuczy tu kapłon kaplański
Myśl niepodległa przemieszkuje kątem
Szczątem mózg! Górą kler! Zyskuje on tam
Że go popiera kapitalizm pański“.

Dziś, za grubą forszę z K. A. P'a i „Gaz. Warszawskiej“ Nowaczynski stał się wodzem katolickim i wypisuje o duchowieństwie hymny pochwalne. Pan red. Opiola jest też gorliwym obrońcą klerikalizmu, nawet słowo proboszcz pisze przez duże „P“ w artykule p. t. „Za co nas tak napastuje“ w Kurjerze Zach. z dn. 9 grudnia.

Pięknie to ze strony p. Opioly, że tak szanuje księdza proboszcza, zwłaszcza że p. Opiola jest cośkolwiek prawosławny. Katolicyzm i klerikalizm broni jednak zawzięcie za te kilka seryjnych ogłoszeń! Oto wzruszający przykład pozyskiwania prawosławnych dla katolicyzmu: dobrze płatne ogłoszenie, ewentualnie płatny artykuł reklamowy i już owieczka jest w owczarni! Poco jakieś komisje „pro Russia“, obrządki wschodnio-słowiańskie itd. kiedy można to robić o wiele prościej i taniej.

Drogi gorliwy obrońca katolicyzmu, p. Artur Michael, jest zadowolony ewangelik, ale robi w katolicyzmie tak jak i Nowaczynski.

Dawniej przed wojną, Nowaczynski „robił“ w ateizmie i antyklerykalizmie, bo się to lepiej opłacało.

Oczywiście, polemika z ludźmi tego pokroju moralnego z ludźmi o tak giętkim kręgosłupie moralnym, nie przynosi zaszczytu człowiekowi o stałych zasadach i przekonaniach. Ale trudno, trzeba piętnować i przygwałdząć fałszywe, od kogokolwiekby pochodziły.

O co chodzi? Endecja ma regularność w urządzaniu awantur antyżydowskich, mianowicie robi to zawsze w listopadzie. W Sosnowcu ulubionym dniem palkarzy endeckich jest dzień św. Stanisława Kostki, przynajmniej w zeszłym roku tak było. „Kurjer Zachodni“ pisał nazajutrz po awanturach co następuje:

„Ma w sobie coś wzniosłego i zarazem zrozumiałego, że próba manifestacji młodzieży z Zagłębia odbyła się w ubiegły piątek, to jest akurat w dzień patrona młodzieży, św. Stanisława Kostki“. Dla „katolików“ z „Kurjera Zach.“ jest coś wzniosłego w tem, że po uroczystych akadem-

jach, pieniąch nabożnych i podniosłych przemówieniach ku czci cichego świętego, młodzież przeszła od razu do ulicznych awantur, bójek, napaści z pałkami w rękę. Dla prawosławno-ewangelickich publicystów „katolickich“ jest nawet coś zrozumiałego w tem palkarstwie w dzień św. Stanisława Kostki!

Tak więc i w roku bieżącym endecy próbowali urządzać w listopadzie antyżydowskie hece, tłuczenie szyb itd. ale im to jakoś nie szło. Młodzież, poza bojówkarzami obwiepolskimi, nie kwapiła się do awantur, chciała spokojnie pracować na uniwersytetach. Aż tu traf chciał, że endekom przyszedł w pomoc przypadek: kilku korporantów lwowskich, wstawwszy się zdrowo na t. zw. „sobótkę“ korporanckiej, odwiedzone potem knajpy lwowskie aż się zalali na dobre i rozpoczęli bójkę z żydowskimi łobuzami. W bójce, jak to w bójce, przyszło do tego, że żydzi pokrajali nożami zalanego awanturnika korporanckiego, tak, że zmarł w szpitalu. Smutny to fakt i tragiczny, gdy młody człowiek ginie po pijanemu w gimpiej bójce ulicznej z mętami społecznymi. Ale endecy chwycili się tego wydarzenia, jako ostatniej deski ratunku w akcji rozhuśtania nastrojów antyżydowskich. To dopiero gratka niełada! Dalejże dać w surmy bojowe, z beznamiętnej bójki nocnej zrobili aferę na wielką skalę, że to żydzi mordują polaków i t. d. Dzięki umiejętnej agitacji udało im się, z biedą wprawdzie, wywołać w różnych miastach awantury antyżydowskie, jednak całej młodzieży już nie potrafili porwać, udział jej był o wiele mniejszy, niż w roku zeszłym.

Z tego faktu wysuwa p. Opiola złowieszcze wróżby dla sanacji, radosne dla endecji, że idą jak lawina, że słyszy już radosne rżenie żrebaków i t. d.

Przypatrzmy się jednak bliżej tym żrebakom, tej „lawinie“, która ma stratać sanację i utorować endekom drogę do żłóbka państwowego, od którego są od 6-ciu lat usunięci? Co to za jedni? Ano, chłopcy dobrze odkarmieni, synowie bogatych rodziców, rozleniwieni, którzy poją wódziarą bogaci filistrowie, czyli opiekunowie korporacji na t. zw. sobótkach, chłopcy o niezbyt szerokich horyzontach umysłowych, których stare wygi endeckie wpręgły do rydwanu swej polityki zapomocą świecidełek korporanckich, haselek demagogicznych, wzywaniem do „czynu“, który to „czyn“ polega na biciu szyb i rozbijaniu głów przeciwnikom politycznym. Nazywa się to załatwieniem kwestji żydowskiej w Polsce!

Ojcowie duchowi tych chłopaków za czasów zaborezych kłaniali się w pas policmajstrom carskim, synkowie podstawiają nogi polskim policjantom, utrzymującym porządek i spokój na ulicach. Oczyszczając wierzby i inne części ciała dygnitarzom carskim, synkowie hardo podnoszą bączuczne pięści przeciw polskiemu władzom, lżą przed stawicieli władz, a przed 10 laty o-

brzucali błotem powóz I-szego prezydenta Rzplitej i byli moralnymi sprawcami najohydniejszej zbrodni, dokonanej na tym prezydencie. Narzuca się pytanie, dlaczego to endecja nie organizowała młodzieży przed wojną do wystąpienia i do walki z rządami zaborem?

Dlaczego podjudza młodzież dopiero przeciw rządowi polskiemu?

Takie to są te palkarskie „żrebaki“, które zachwyca się p. Opiola. Oczywiście my takiej młodzieży u siebie nie potrzebujemy i nie chcemy mieć; to są ludzie straceni dla idei państwowej, straceni dla Polski.

Naprzeciw tej malejącej coraz bardziej grupie antypaństwowych awanturników maszeruje potężna armja młodzieży, skupionej przede wszystkim w legjonie młodych. O sile tej falangi, coraz potężniejszej, świadczy choćby potężna i imponująca demonstracja legjonu młodych w Warszawie przeciw awanturom obwiepolskim. O tej demonstracji p. red. Opiola dyskretnie zamilczał!

Strach oblatuje endeków na myśl o tym potężnym ruchu młodzieży państwowej! Ostatnia deska ratunku, młodzież, wymyka się z rąk endeckich! Jakże tu teraz przedstawia rządowi nogę, jak robić trudności na terenie zagranicznym, kiedy zabraknie palkarzy?

Młodzież państwowa, posiadająca niezwykle wzniosłą ideologję, której myślą przewodnią jest zupełna niezależność Polski od wszelkich obcych potęg i między narodów, oraz potęga Polski, jako państwa pracy, pociąga ku sobie coraz nowe zastępy.

My, legjon młodych, nie pójdziemy na ulice z pałkami, nie będziemy urządzać ulicznych burd, my nie będziemy występować przeciw władzom polskim i polskiej policji, ale też nie ugniemy karku przed kapitalistami obcymi i swoimi, nie będziemy się lasić i podlizywać rekinom kapitalistycznym, tak jak to robią endecy. Drżycie, stare endeckie lokaje, sługi i parobki zagranicznego kapitału? Drżycie i trząście się ze strachu, legjon młodych idzie, maszeruje nowa, prawdziwie niepodległa Polska Pracująca!

A te żrebaki obwiepolskie niechże sobie rżą dalej w endeckiej stajence, karmione kapitalistycznym owsem. A kłaniajcie się, chłopcy, niziutko, wyginajcie grzbiet gibko, szurgajcie nóżkami lokajsko, tak jak to czynili i czynią wasi endecy wychowawcy! Niziutko i uniżenie, bo nie dadzą papu!!

JÓZEF LASSOTA

ref. pras. legjonu młodych.

Z pism i depesz.

POGLĄDY GOSPODARCZO-FINAN-SOWE B. MINISTRA SKARBU CZECHOWICZA.

P. minister skarbu p. Gabriel Czechowicz napisał pracę na temat kryzysu gospodarczego w Polsce.

Autor wypowiedział się m. in. za zwiększeniem obiegu pieniężnego w Polsce, przeprowadzonym w sposób, któryby nie był równoznaczny z inflacją i nie zagrażał stałości waluty.

Koncepcja b. min. Czechowicza wychodzi z założenia, że istniejący obecnie i stale potęgający się głód piędzienny w Polsce paraliżuje życie gospodarcze i utrudnia osiągnięcie równowagi budżetowej. Punkt ciężkości tego zagadnienia widzi autor w zapobieżeniu dalszemu odnawianiu złota i dewiz z naszej instytucji emisyjnej, co łączy się z koniecznością zapewnienia zadłużenia państwa.

W dziedzinie walki z bezrobociem proponuje autor między innymi wprowadzenie elastycznego dnia pracy w galeziach przemysłu najbardziej dotkniętych kryzysem.

Wypowiedział się za szeroka pomoc dla rolnictwa autor podnosi konieczność całkowitego umorzenia założeń podatkowych rolników. Natomiast sprzeciwia się p. Czechowicz umorzeniu zaległości podatkowych przez myśl skartelizowanego.

PENSJE PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH NIE BĘDĄ OBNIŻANE

Minister skarbu p. Zawadzki przyjął delegację międzyzwiązkowego komitetu pracowników państwowych, która przedstawiła p. ministrowi następujące sprawy: 1) pogłoski o obniżeniu płac i 2) sprawę awansów i przemianowań.

W odpowiedzi minister Zawadzki oświadczył delegacji, że pogłoski o rzekomym zamiarze obniżenia płac są świadomie szerzonym kłamstwem.

Minister podkreślił z całą stanowczością, że rząd nie nosił się i nie nosi się z zamiarem obniżenia uposażeń, uważając zarazem delegację do demontowania tych pogłosek na swoich terenach.

W dalszym ciągu minister zakomunikował, że sprawa reorganizacji administracji jest bardzo posunięta i po jej ukończeniu zostanie uregulowana sprawa awansów i przemianowań na stałe.

TAJNY SOJUSZ WOJSKOWY POD PRZEWODNICTWEM MUSSOLINIEGO.

Według wiadomości nadechodzących z Bułgarii, odbyła się w Sofji, w siedzibie poselstwa włoskiego potajemna konferencja delegatów sztabów generalnych Włoch, Węgier, Bułgarii i Albanji.

Armję włoską reprezentowali pułkownicy S. G. Bonetti i Coconi, armję węgierską plk. S. G. Zoltan i podpułkownik S. G. Pap. Z ramienia armji bułgarskiej brali udział w naradzie minister wojny Kichoff, szef sztabu generalnego gen. Bakirdjeff, oraz generałowie Solarow i Zlatarow. Armję albańską reprezentował mjr. Bala.

Na konferencji opracowano plan ścisłego współdziałania wojskowego włoskiego, bułgarskiego, węgierskiego i albańskiego na wypadek wojny któregośkolwiek z tych państw z Jugosławia lub Rumunją.

swędzenie ciała oraz wszelkiego rodzaju wyprawy skórne usuwa
KREM LAIN-AGE
z kogutkiem
jest to idealny nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka tak u dorosłych, jak i u dzieci
R. M. Spr. Wewn. Nr. 3534.

Kilka uwag z powodu „pokazu gospodarstwa domowego” KRONIKA

SPÓŁDZIELNIE CZY LIGA KONSUMENTEK?!

Dnia 9 b. m. zamknięta została wystawa. Niewątpliwie fachowcy w tej dziedzinie oceniają ją zarówno pod względem ekspozycyjnym, jak i osiągnięcia zamierzonych celów. Sądzę, że względnie liczna frekwencja dała także dodatnie materiały do wyników. Ale nie o to w tej chwili chodzi. Przy otwarciu wystawy w „Codziennej Gazecie Handlowej” specjalna strona poświęcona była omówieniu „Pokazu”. Między innymi jest artykuł p. H. Mamelokowej „Liga konsumentek”, w którym jest rzucane śmiało twierdzenie: „Związek pań domu — można by nazwać „ligą konsumentek”, albowiem członkinie związku dążą do osiągnięcia wpływu na sprawy gospodarcze i przystosowania rynku handlowego do swych potrzeb. (Podkreślenie moje).

I tu jest nieporozumienie. Orga- nizacja, która byłaby w stanie zapewnić wpływ konsumentkom na kierunek gospodarki, na przystosowanie jej do potrzeb gospodarstwa domowego może być organizacją samych konsumentów i konsumentek. — Znamy je powszechnie jako spółdzielnię spożywców.

Organizację kół pań domu uważam drogą samopomocy, dążącą do samodzielnego kierunkowego gospodarstwa. Dał temu wyraz jeden ze zjazdów kół (bodaj w 1930 r.) dlatego wydaje mi się niesłuszne przemilczanie tego faktu, a wysuwanie bocznej koncepcji — „liga konsumentek”.

Poza tem samo stoisko wydziału zdrowia magistratu (zafalszowanie artykułów) przekonywało, gdzie jest tajemnica niskich cen, dzikiej konkurencji, i że ratunek jest możliwy tylko w organizacji spółdzielczej.

Musimy mieć odwagę o tem pisać i mówić. Dlatego też związek spółdzielni spożywców wziął udział w wystawie.

Jeszcze dalsza uwaga. Spółdzielczość w swych poczynaniach rozwiązuje i zagadnienie organizacji kobiet — pań domu właśnie w najbliższej łączności ze spółdzielnią. Na terenie Anglii istnieje od 1873 r. liga kobiet kooperatystek, która obejmuje liczy około 1500 kół i 80000 członkiń. Liga kobiet jest najbardziej wpływową organizacją i ma również głos decydujący w wielu zagadnieniach natury ogólnej. Podobnie jest w innych krajach. W Polsce odpowiednikiem są t. zw. kółka czynnych kooperatystek przy spółdzielniach spożywców. Zadaniem ich jest 1) podnoszenie świadomości ogólnej i spółdzielczej członkiń, 2) ulepszenie gospodarstwa domowego.

I na terenie Zagłębia zapowiada się dobrze zapoczątkowana praca kół kooperatystek. Związek spółdzielni spożywców ułatwia im pracę, poświęcając tym zagadnieniom łamy pisma „Spółnota”, wydawane regionalnie. Na terenie naszym np. „Spółnota Zagłębia” rozchodzi się w liczbie 3500 egzempli, rozsyła tych członkom pocztą pod ich prywatnymi adresami.

Przykładem pracy praktycznej KCK. może być chociażby prowadzenie pralni na zasadach spółdzielczych w warszawskiej spółdzielni mieszkaniowej.

Z tego widać, jak spółdzielnia i gospodarstwo domowe stanowią nie rozrwalną całość. Z jednej strony zaspakajanie potrzeb członków, a z drugiej przez organizację kobiecą ulepszenie ich gospodarstwa.

Jakież z tego wnioski? — Oto, że rozwiązanie sprawy celowości gospodarczej jest możliwe tylko w ruchu spółdzielczym. Organizacja gospodarstwa domowego przy współudziale ze spółdzielnią jest ekonomiczną koniecznością, a więc każda pani domu — powinna stać się człon-

kiem spółdzielni. Bo na tym gruncie znajdzie rozwiązanie palących zagadnień.

Jeszcze jedno. Wystawy pod względem ekspozycyjnym nie oceniam, bo się na tem nie znam. Interesuje mnie myśl społeczna wystawy, t. zn. unaocznienie, co można lepszego, celowszego w gospodarstwie zastosować, jak również uwydatnienie roli kobiety w gospodarstwie społecznym. Takie przynajmniej były wytyczne organizatorek.

Co do pierwszego — nazwałbym wystawę „niekonjunkturną”. Taką opinię formuje sobie na podstawie wygłaszanych zdań przez zwiedzających. Stykam się ze sferami robotniczymi, pracowniczymi. Panie, biorące udział w wycieczce, mówią: — „jesteśmy złe na patę, że nas tu skierował. Bo co nam za pożytek, tylko ból i zazdrość. Taka piękna szafa, ale kosztuje 150 zł, suszarka naczyń — kosztuje 17 zł, a mąż pracuje jedną dniówkę”. Oczywiście zamilkłem. Krótka mowa — wystawa wobec ciężkich

czasów może mieć zastosowanie w nielicznej tylko grupie zamożniejszych.

Sądzę dalej, że się nie mylę, gdy twierdę: właśnie gospodarstwo rodziny robotniczej, pracowniczkiej potrzebuje ulepszeń, celowych urządzeń, racjonalnej organizacji, bo tu każda najdrobniejsza oszczędność w wydatkach, każde najmniejsze oszczędzanie wysiłków ma stosunkowo wielki wpływ zarówno na budżet domowy, jak i na poziom kultury środowiska.

A tymczasem wystawa jest wyrazem gospodarstwa zamożniejszego. Dlatego uważam, że dalsza praca instytutu gospodarstwa domowego, kół pań domu powinna jako istotną treść swych badań mieć gospodarstwo robotnicze. W Zagłębiu przede wszystkim. My, spółdzielcy do tej współpracy zgłaszamy i nasze organizacje kobiet.

Niech panie domu pokażą, że potrafią zbiorowo budować lepsze jutro przez... gospodarstwo domowe.

W. Kubicz.

Zjazd chorągwi harcerek Zagłębia Dąbrowskiego.

Wczoraj w lokalu szkoły górniczo - hutniczej w Dąbrowie odbył się zjazd harcerek instruktorów, komendantów hufców i drużynowych chorągwi Zagłębia Dąbrowskiego t. j. z powiatów: będzińskiego, zawierckiego, olkuskiego i częstochowskiego.

Zjazd rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w miejscowym kościele parafialnym.

Otwarcia zjazdu dokonał komendant chorągwi Korek, poczem okolicznościowe referaty wygłosili pp.: Węgorzewski, wizytator chora-

gwi głównej kwatery harcerek dr. Szczygiel i komendant chorągwi Krakowskiej.

Po referatach uchwalono szereg rezolucyj.

Następnie 20 harcerek składało przyrzeczenie harcerek.

W czasie zjazdu odbyła się również krótka uroczystość otwarcia nowej drużyny harcerek przy państ. szkole górniczo - hutniczej, której dokonał naczelny inspektor harcerek przy ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego, Wierzbiański.

Tajemnicze rewizje w lokalu „Nowej Gazety Kieleckiej” oraz w mieszkaniu radnego miasta i „redaktorów” N. G. K. w Kielcach.

Wczoraj policja dokonała rewizji w lokalu „Nowej gazety kieleckiej” oraz w mieszkaniu radnego miasta Kielce, Jana Łukawskiego który ostatnio był rzesławskim redaktorem tego pisma. Dokonano również skrupulatnej rewizji w mieszkaniu wydawcy „N. G. K.” Czesława Nowakowskiego, znanego na bruku kieleckim z dokonania kradzieży oraz szantażów prasowych, w których według posiadanych przez policję informacji, miał pomagać mu jego współpracownik Jan Łukawski, pełniący od dłuższego czasu obowiązki radnego miasta Kielce.

Nowakowski czując, że z rąk policji się nie wymknie, zbiegł ostatnio i ukrywa się podobno w Warszawie, gdzie zetknął się z dawnym swym współpracownikiem, Józefem Skrzypczem, karany już ciężkimi więzami za przestępstwa kryminalne.

Jana Łukawskiego natomiast policja zatrzymała i zażądała wyjaśnień w sprawach, dotyczących działalności i istnienia wydawn. p.d. nazwaną „Nowa Gazeta Kielecka”, przy której został zamknięty i opieczętowany przez policję, a kwity i różne go rodzaju rachunki policja zabrała.

Podczas rewizji przed lokalem „N. G. K.” i mieszkaniem podejrzanych stała na warcie policja mundurowa.

Przynajmniej rewizji oraz ich wyniki przetrzymywane są narazie w głębokiej tajemnicy.

Dziś: Aleksandra
Jutro: Lucji
Wschód słońca: 7.33
Zachód słońca: 3.40

RADJO

WARSZAWA.

Poniedziałek, 12 grudnia.
11.40 Codz. Przegląd Prasy Polskiej. 11.50. Kom. meteor. 11.58. Sygnał czasu. 12.05. Program na dz. bież. 12.10. Płyty. 13.20. Urz. kom. PIM. 15.10. Kom. Państw. Inst. Eksp. 15.15. Kom. gosp. 15.25. Przegląd komun. 15.35. Skrzyżka poczt. 15.50. „100 metrów miłości”. 16.25. Francuski. 16.40. „Co i jak czytać”. 17.00. Muzyka lekka. 17.55. Program na dz. nast. 18.00. Koncert solistów. 19.00. Rz. nast. 19.20. Skrz. poczt. roln. 19.30. „Na widnokręgu”. 19.5. Pras Dz. Radj. 20.00. „Paganini” operetka. 22.00. Skrz. poczt. techn. 22.15. Muzyka tan. 22.55. Urz. kom. PIM. i kom. policyjny.

WARSZAWA.

Poniedziałek, 12 grudnia.
Codz. Przegląd Prasy Polsk. i kom. meteor. 11.58. Sygnał czasu z Warsz. 12.10. Płyty. 13.20. Kom. meteor. 15.10. Kom. z Warsz. 15.25. Kom. gospod. 15.35. Płyty. 16.10. Skrzyżka poczt. 16.25. Tr. z Warsz. 17.55. Program na dz. nast. 18.00. Koncert z Warsz. 19.00. Najwięksi polscy historycy. 19.15. Rozmaitości. 19.25. Kom. Strażactwa Śląskiego. 19.30. Tr. z Warsz. 22.00. Skrzyżka poczt. techn. 22.5. Program na dz. nast. 22.20. Tr. z Warsz.

WARSZAWA.

Wtorek, 13 grudnia.
11.40. Codz. Przegląd Prasy Polsk. 11.50. Kom. meteor. 11.58. Sygnał czasu z Warsz. 12.05. Program na dz. bież. 12.10. Płyty. 13.20. Urz. kom. PIM. 15.10. Kom. państw. Inst. Eksp. 15.15. Kom. gospod. 15.25. Chwilka lotn. 15.30. Kom. Państw. Urz. Wych. Fiz. 15.35. Wśród książek. 15.50. Arje i pieśni. 16.25. Od. czyt dla nauczycieli. 16.40. Postęp techniki a rozwój stosunków gospod. świata. 17.00. Koncert popołudn. 17.55. Program na dz. nast. 18.00. Przemówienie dyr. Stefana Łopatto. 18.10. Muzyka lekka. 19.00. Rozmaitości. 19.20. Wiad. roln. 19.30. Feljton z Wilna. 19.45. Prasowy Dz. Radj. 20.00. Muzyka religijna. 21.10. Wiad. sport. 21.15. Dod. do Pras. Dz. Radj. 21.20. Recital skrzyp. 22.00. Kwadrans lit. 22.15. Płyty. 22.55. Urz. kom. PIM. i kom. polic. 23.00. Muzyka taneczna.

OGÓLNA.

(o) Środki do przewozu poczty. Jak wynika z ostatnich zestawień, poczta w Polsce posiada 453 kolejowe wagony pocztowe, oraz 201 przedziałów pocztowych.

Ponadto przewóz poczty odbywa się na drogach przewozów przy pomocy samochodów, motocykli, wozów i san. 75 samochołów pocztowych stanowią 15 samochołów, 80 motocykli, oraz 2.615 wozów i san. Poza tem do przewozu używane są 202 samochody, oraz 1.802 motocykli wozów i san. należących do przedsiębiorstw prywatnych. Do przewozu poczty wozami i saniami używanymi jest 1.591 koni.

Nikt z cierpiących na reumatyzm, podagrę i bóle nerwowe nie powinien wątpić w możliwość swego udziwienia, gdyż wielu cierpiących odzyskało przy pomocy Togalu swe zdrowie. Tabletki Togalu bowiem wstrzymują nagromadzenie się kwasu moczowego. Niezgodny dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami. Do nabycia we wszystkich aptekach.

(o) Wynagrodzenie pracowników instytucji zastępczych F. B. Zgodnie z ostatnim rozporządzeniem ministra opieki społecznej, personel państwowych urzędów pośrednictwa pracy lub ich oddziałów, sprawujących zastępczo funkcje funduszu bezrobocia, może otrzymywać za pracę dodatkową w godzinach pozabiurowych z tytułu czynności dla F. B. oddzielne wynagrodzenie.

W razie, gdy państwowy urząd pośrednictwa pracy nie może w granicach posiadanych etatów sprawować należycie powierzonych sobie czynności przez zarząd obwodowy funduszu bezrobocia, F. B. przydziela mu swoich pracowników, względnie przynajmniej część na powiększenie etatów.

(o) Plakaty ostrzegawcze w zakładach pracy. Główny inspektor pracy wydał okólnik do inspektorów okręgowych i obwodowych, zalecając im zwrócenie uwagi, aby w zakładach pracy znajdowały się plakaty ostrzegające przed nieszczęśliwymi wypadkami wynikłymi skutkiem nieostrożności. Treść plakatów powinna być dostosowana do lokalnych warunków.

DBAJCIE O SWOJE ZDROWIE!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” (z marką Kogut) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszki, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym łagodne organów trawienia i działającym przeciwko otyłości.

Wzorowa czystość i światło są najpotężniejszą bronią w walce z gruźlicą.

ZE SPORTU.

Zagłębie -- Reprezentacja klubów robotniczych G. Śląska 4:2 (2:0).

Wczoraj w Dąbrowie odbyły się ko-
leżeńskie zawody między RKS. Zagłę-
bie a reprezentacją robotniczych kla-
bów G. Śląska.

Reprezentacja G. Śląska wykazała
brak zgrania, mimo, że poszczególni
gracze robili co mogli. Braki te wyko-
rzystali gospodarze i mecz zakończy-
li wygraną w stosunku 4:2.

Bramki dla zwycięzców strzelił:
Pekalski, Bogdanow, Wolski i Banasik

po jednej.

Dla gości obydwie gole strzelił pra-
wy łącznik Konieczko.

Sędziował p. Michniewski, dołr.ze.

Mimo zimna, grze przyglądało się
około 500 osób.

Drugi zespół robotniczych klubów
G. Śląska grał wczoraj w Krakowie.

Reprezentacja robotniczych klubów
Krakowa pokonała ślązaków w stosun-
ku 5:1 (1:0).

Zarząd ligi P.Z.P.N. uchwalił reorganizację rozgrywek ligowych.

Onegdaj odbyło się posiedzenie pełne-
go zarządu ligi P.Z.P.N. Głównym punk-
tem obrad był projekt reformy syste-
mu rozgrywek ligowych. Po dłuższej
dyskusji zarząd ligi uchwalił wnieść na
walne zebranie ligi, które odbędzie się
14 i 15 stycznia, następujący projekt roz-
grywek ligowych:

Liga składa się z czterech grup klubów
(dołączają Polonia warszawska i Legia
poznańska), przyczem mistrzostwa odby-
wają się w dwóch grupach: północnej
i południowej. Finały rozgrywane be-
dą na jesieni. Liga proponuje trzy kon-
cepte do wyboru: 1) do finału wchodzi
po jednym klubie z każdej grupy, 2) do
finału wchodzi po dwa kluby z każdej
grupy, 3) do finału wchodzi po cztery
kluby, przyczem rozgrywki odbywają

się systemem pucharowym niemieckim,
tj. obejmują po dwa mecze w każdej
turze (na swoim i obcym boisku). Spa-
da z ligi po jednym klubie z każdej gru-
py, a na miejsce jego wchodzi zwycię-
zca klasy A z północy i południa ewen-
tualnie po dodatkowej eliminacji mie-
dzy ostatnim z ligi a pierwszym z kla-
sy.

Co do 7 punktów Czarnych — zarząd
ligi postanowił poprzednią uchwałę, za-
twierdzając odebranie punktów — u-
trzymać w mocy, uznając jednak stano-
wisko walnego zebrania ligi, które uzna-
ło uchwałę zarządu ligi, jako uchwałę
pierwszej instancji, skutkiem czego
Czarnym przysługuje jeszcze prawo od-
wołania się do zarządu P.Z.P.N.

ZAWODY PING-PONGOWE W ZA- GŁĘBIU.

Wczoraj w Bełżynie rozegrane zo-
stały zawody ping-pongowe między
Hakoahem a I. F. C. z Katowic.

Gospodarze wygrali w stosunku 5:1.
Kraft wygrał z C. K. S. w stosun-
ku 7:0.

KRAKÓW — ŚLĄSKIE TOWARZY- STWO HOKEJOWE 3:0 (2:0, 0:0, 1:0).

W Katowicach odbył się wczoraj na
szarym torze mecz hokejowy mię-
dzy G. Śląskiem a reprezentacją Kra-
kowa.

Mecz zakończył się zwycięstwem kra-
kowiaków w stosunku 3:0.

Ślązacy przy większym szczęściu mo-
gliby zremisować.

Publiczności dość dużo.

AUSTRIA — BELGIA.

Mecz piłkarski Austria — Belgia
zakończył się zdecydowanym zwycie-
stwem drużyny austriackiej w stosun-
ku 6:1.

Austriacy pokazali grę stojącą na
wysokim poziomie technicznym. Zainte-
resowanie zawodami b. duże.

W SEZONIE SPORTU NARCIARSKIEGO...

Znana miejscowość klimatyczna Davos jest rajem dla narciarzy. Na
ilustracji widzimy wykres projektowanej kolejki górskiej, która połą-
czy miejsce startu sportowców z uroczą położoną Davos.

TEATR MIEJSKI w SOSNOWCU telefon 2-03

DZIŚ w poniedziałek, dnia 12 bm. dwa występy

Chóru Bazyliki Jasnogórskiej

popołudniu o godz. 4-ej — specjalnie dla młodzieży szkolnej
— po cenach niższych i wieczorem o godzinie 8.15 po cenach
zwykłych od 90 gr. do 3.59 zł.

Przedsprzedaż biletów w firmie Wł. Czechowski, ul. 3 maja 8.

KINO ZAGŁĘBIE dawniej „Udziałowy”

Dziś powtórzenie premjery dźwiękowego arcydzieła

ATLANTYDA

(DEMON MIŁOŚCI)

z Brygidą Helm w roli tytułowej.
Początek seansów o godz. 4 m. 30.

WKRÓTCE! Udźwiękowiony najnowszym systemem obraz
„HALKA”. Arje Jontka w wykonaniu Kiepur i artystów
Opary Warszawskiej.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSADY I PRACE

KUCHARKA gastronomiczna rutyno-
wana potrzebna zaraz. Zgłoszenia Filja
„Expresu Zagłębia” Dąbrowa.

KUPNO I SPRZEDAŻ

OZDOBY CHOINKOWE
perfumy, wody kolońskie, mydła toale-
towe i zwykle, farby, pokost i pendzle
poleca korzystnie skład apteczny Ro-
zenbluma, Czeladź, Rynek 13. Duży
wybór! Ceny niskie!

30 TANICH dni przedświątecznych w
Magazynie Bławatnym M. Kępińskiego,
Będzin, Kółkajta 36.

Zgubione dokumenty
po 4 grosze za 1 wyraz.

KUBICZEK Julian zgubił dowód oso-
bisty wydany przez starostwo będziń-
skie za nr. 31.952.

AJZYK MIEDZIŃSKI zgubił książkę
wojskową wydaną przez P. K. U. So-
snowiec.

CZYŻ EDWARD zgubił książeczkę
wojskową, wydaną przez PKU. w Za-
wierciu.

STEPTEL JAN zgubił książkę wojsko-
wą, wydaną przez P. K. U. Sosnowiec.

ANDRZEJ SEWERYN zgubił dowód
osobisty kolejowy wydany przez Dy-
rekcję Warszawską oraz kartę meldun-
kową Stanisława Siudy i pieniądze w
pociągu od Kazimierza do Szczakow.
Łaskawy znalazca raczy zwrócić po-
łowę pieniędzy.

Kino „EDEN” Sosnowiec, Dęblińska 4
Tel. 10-95.

Dziś premiera wielkiego filmu p. t.

BOCZNA ULICA

w-g głośnej powieści FANNIE HURST w wykonaniu nowej
gwiazdy amerykańskiej IRENNE DUN I JOHN BOLESA.

Nadprogram arcywe-
soła komedia p. t. **AMERYKANIE W PARYŻU**

Początek I seansu o 4.00, w niedzielę o 2.15

Kino-Teatr „PALACE”

Od piątku 9 grudnia i dni następne

DZIKIE POLA

według szkicu LEONA BRUNA.

W rolach głównych: Basia — Danuta Arciszewska. Zbieg —
kadet armji austriackiej (polak) — Zbigniew Staniewicz. —
Radko, pułkownik armji rosyjskiej — Andrzej v. Hammer-
stein. Pietrow, wachmistrz kozacki — Antoni Adameczyk. —
Müller, major armji niemieckiej — Eryk Larski.

ANONS! Następny program DYMTR KARAMAZOW
Dostajewskiego.

Początek I seansu o 4.ej. W niedzielę i święta I seans o 2.